

İlaç Fiyatlarının Tespitinde Yeni Bir Yöntem Geliştirildi

Ecz. Akın ÖZBAŞ
6. Bölge Eczacı Odası
Genel Sekreteri

Evet! Değerli Meslektaşlarım,

Yanlış okumadınız. Son aylarda, ilaç fiyatlarının tespitinde, ticari zihniyetin (ki aslında buna ticari zihniyet demek dahi doğru değildir) insan hayatına galebe çaldığı yeni bir yöntem geliştirildi. Geliştirildi diyorum, zira bundan önce de ilâca hesapsız-kitapsız, mesnetsiz, insaf hudutlarını zorlayan zamlar yapıldığına çok şahit olmuştuk. Ancak, bu seferki durum çok daha değişik. İlaca yapılan zamlar adeta otomatiğe bağlandı. Her ay % 5-6 zam.

Öyle bir sistem ki, kimi kime şikâyet edeceksin. Bugün 100.— TL. olan bir ilâç, 1. ayda 106.— TL., 2. ayda 112.— TL., 3. ayda 119.— TL., 4. ayda 126.— TL., ... ve nihayet 12. ayda 200.— TL. Yani teorik olarak yıl sonundaki zam oranı % 100'e ulaşıyor.

İlâç sanayicisi, enflasyonun da üstündeki bir fiyat artışını şimdiden garantilemiş durumda. Acaba bu artışlar her ay muntazam olarak devam edecek mi? Bir de bu soru var. İlâç sanayiinin bazı «kulağı delik» çalışanları, ilaç zamlarının, bazı özel nedenlerle, Mart ayında tatile gireceğini, tatil dönüşü ise, tatildeki kaybını kapatmak üzere, önce hızlanacağını, daha sonra da eski temposunu sürdüreceğini bildirmektedirler.

Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın bir kuruluşu olan Sağlık ve Sosyal Yardım Vakfı cephesinde ise bir başka enteresan durum yaşanmaktadır. Şürşarj etiketinin beherinin fiyatı 2,5 TL.'dan, birden 5 TL.'na çıkarılmıştır. Kabaca bir hesapla;

Bir eczanede 2.000 çeşit ilaç ve her ilaçtan da 10 kutu bulunduğu varsayımından yola çıkarsak, o eczanede 20.000 kutu ilaç var demektir. Türkiye çapında 10.000 eczanede 200.000.000 kutu. Buna göre her ay yapılan zamlarla eczanelerin cebinden 1 milyar lira çıkmakta ve bu da tatlı bir meyille Vakfın kasasına akmaktadır. Bir takım masrafları da olsa kârlı ticaret. Elbette bu tür zammı alan da razı, yapan da razı olacak. Sonra? Sonrası malûm. Ortak menfaatlerin oluşturduğu, kutsal ittifak! İlaç sanayicisine bir lâf söyle de, bak bakalım kimlerden tepki alıyorsunuz? Bir tarihler bir Oda Başkanı :

— İlaçta vurgun var! Kutuların içerisine yardımcı ambalaj malzemelerini koymuyorlar, dedi de hiç muhatabı olmayan başka bir adresten ses gelmişti.

— Bu tür malzemeler, eczane veya ecza deposu çalışanlarınca alınmış olabilir.

Şimdi, ilaç fiyat tespitinde uygulanan bu yeni yöntem, tabii sonucunu doğuruyor. Firmalar, gerek etiketleme zahmetine girmemek, gerekse kazançlarını iki katına çıkarmak için, ayın ilk iki haftası depolara az miktarda ilaç sevk etmekte, son iki hafta ise aşağı-yukarı sevkiyatı durdurmaktadır. Sonrası, ilaçta kıtlık ve vatandaştan tepki :

— İlacı hergün zam, hergün zam! Zammı alıyorlar, fakat yine de ilacı çıkarmıyorlar! Bu nasıl iştir?

İşin eczane cephesi ise başka bir alem. Bir fiyat listesi geliyor, eczanenin içi yangın yerine dönüyor. Hani, eskiler anlatırlar. Bir tarihler Gerze'de büyük bir yangın çıkmış da herkes panik içerisinde kimi canını, kimi parasını, kimi bilmem hangi kıymetli eşyasını kurtarmaya çalışırken, garibin biri de o şaşkınlıkla duvarda asılı bulunan kuru soğanlarını kaçırmış. İşte, onun gibi bir şey. Tam 40 sahifelik bir liste, 2000 çeşit ilaç. Aca ba terekteki hangi ilacımızı önce kurtaralım? Şurada duran pahada fazla, adette az Benexol'leri mi? Yoksa fiyatı az, fakat sürümü fazla Aspirin'leri mi? En iyisi, düşünerek vakit kaybedeceğine bas oğlum, bas!

Tırrak... Tırrak... Tırrak...

Daha çabuk...! Daha çabuk...! Daha çabuk, oğlum! Fakat, heyhaaat! Yetişebilene aşkolsun! (A) eczanesi, terekteki (B) ilacına 3 günde ulaşırken, bir başka eczane 5 günde ulaşacaktır. Daha sonra, kısa süreler içerisinde de olsa, eczanelerde birbirini tutmayan fiyatlar. Aslında bir yerde amaçlanan da, bu! Yani, eczanelerin yapılan zamlara yetişememesi ve dolayısıyla da yapılan zamların mümkün olduğunca halka geç intikal etmesi. Maalesef gün geçtikçe sürsarj işleminden yılıp, tabiri caizse havlu atan

melsektaşlarımız çıkmakta, bu da bizi o noktaya çekmek isteyenlerin işlerini kolaylaştırmaktadır.

Tüketicinin hali ise hepsinden hüzünlü. Eczanelere yüzük bırakanlara, kimlik bırakanlara artık çok alıştık. Vatandaş kan ağlıyor!

— Yaşamamızla, yaşamamamız arasında artık pek fark kalmadı, diyebileceğ kadar ağır bir bunalım içerisinde.

İşte, sizlere bir ibret vak'ası daha :

Geçenlerde bir akşam, bir dostumu ziyaretten dönüyorum. Kulağıma, kulakları tırmalayan bir müzik sesi geldi. Döndüm ve baktım. Ses, bulunduğum kaldırımın karşı tarafında içkili bir lokantadan geliyordu. Belli ki, gecenin geç saatlerinde herkes tam manasıyla sarhoş olmuş ve aralarında tabii bir koro oluşturmuştu. Veryansın, Tatyos Efendi'nin o güzelim Kürdilihiczâr eserini en az 5-6 ayrı perdeden icra etmek suretiyle katlediyorlardı.

«Ehl-i aşkın neşvegâhı kûşe-i meyhanedir,
Sâkiya uşşâkı dilşâd eyleyen peymanedir.»

Kendi kendime :

— Herhalde Tatyos Efendi'nin mezarda kemikleri sızlamıştır, demeye kalmadı, lokantanın kapısı açıldı ve dışarıya 5-6 kişi çıktı. Hepsi ayrı bir yöne dağıldı. Adamlardan birisini tanıdım. Devamlı olarak eczaneye gelir-gider ve hasta oğluna ilaç alırdı. Hali vakti de pek fena değildi. Oğlu için o kadar masraf yapmıştı ki, en son oturdukları evlerini dahi sattığını duymuştum. Nitekim, bir gün eczaneye geldiğinde :

— Eczacı Bey, oğlum için neyim var neyim yok hepsini sattım. Elimde avucumda hiçbir şeyim kalmadı. Piyasaya da borçlandım. Şu reçetemin parasını sana sonra öderim, demişti.

Verdim ve daha sonra da uzun süre adamcağızı görmedim. Ancak bu arada bir başkasından, oğlunun öldüğünü ve iki taraflı üzüntünün adamcağızı iyice yıktığını öğrenmiştim.

Beni farketmedi bile. Şu anda bütün derdi, şarkının meyanını çıkarabilmektir. Avazı çıktığıınca bağıriyordu :

«Güftü gûy-i aleme aldanma hep efsanedir,
Sâkiya uşşâkı dilşâd eyleyen peymanedir.»

— Zavallı adam! Kendisi için kurulmuş olan tuzaklardan bihaber başıp bağıyor. Şansı olsa da soğuk esen rüzârın etkisiyle bir an önce ayılsa. Aksi fazla takdirde fazla ileriye gidmeden mutlaka başına bir hâl gelir, diye düşündüm.

Evet! Değerli Meslektaşlarım,

İşte, yeni yeni geliştirilen cici yöntemler ve bu yöntemlerin yarattığı dengesini kaybetmeye yüz tutmuş bir toplum.

Çok söyledik, çok yazdık. Ama dinletemedik. Bu tür yöntemlerle bir yere varmak mümkün değil, dedik. Gördüğümüz kadarıyla anlamak istemiyorlar. Anlamak isteyenler varsa da, onlar da önceden şartlandırılmışlar. Ne söyleseniz ters anlıyor ve tersini yapıyorlar. Aynen şairin şu mısralarda söylediklerini yaşıyoruz :

«Öyle bir yar bahsetti ki bana kader,
İlân-ı aşk etsem, ilân-ı harp eder.»

Saygılarımla.